Stichting Geert Reinders

Het stimuleren en groeien van gemeenschapszin en solidariteit in de regio Noord-Groningen

Beleidsplan van Stichting Geert Reinders september 2025 tot en met december 2028

Oktober 2026

De belangrijkste interventie voor het invullen van de noden en behoeften van mensen of het besteden van middelen (mens en kapitaal) is de gemeenschapszin en solidariteit.

Ze vormen het fundament voor onderling vertrouwen, luisteren naar wat we gemeen hebben, zelfstandig samen zaken voor elkaar krijgen en het leven verbeteren.

Deze aspecten zijn cruciaal bij het aanpakken van actuele en toekomstige persoonlijke en maatschappelijke uitdagingen van de samenleving.

Inhoud

Inleiding 3
Groninger solidaire mentaliteit 3
Stichting Geert Reinders 4
Visie 4
Missie 4
Kernwaarden 5
Uitgangspunten voor gemeenschapsorganisatie 5
Begroting 6
September 2025 tot en met augustus 2028, jaarlijks 6
Dekking 6
Bijlage 1 Visie op gemeenschapszin 7
Waarom is gemeenschapszin belangrijk? 7
Wat is gemeenschapszin of saamhorigheid? 7
Waarom zijn gemeenschappen belangrijk? 7
Wat is het verschil tussen gemeenschapszin en een gemeenschap? 7
Bijlage 2 Sociëteit voor Onderlinge Bijstand 8
Bijlage 3 Kennisontwikkeling van gemeenschapszin 9
Perspectief op groei en meer impact 10
Bijlage 4 Leerweg Gemeenschapszin 11
Waarom een leerweg? 11
Wat leer je tijdens de leerweg ‘Gemeenschapsvorming’? 11
Tijdsbeslag leerweg voor deelnemers 11
Opbouw leerweg 12
Wat is de leerweg niet? 12
Deelnemers 12

Inleiding

Groninger solidaire mentaliteit

De regio Noord-Groningen (in de meest ruime zin) heeft een in rijke historie gewortelde cultuur waarin een solidaire mentaliteit is ontstaan. In dit landschap waar de balans tussen zee, land en water een grote rol speelt was samenwerking vanaf de vroege middeleeuwen noodzakelijk om droog, veilig en welvarend te leven. In dit land van onafhankelijke geesten ontstond met denkers zoals de vroeg-humanistische en internationale vermaarde denker Rudolf Agricola (Baflo 1443) een menselijke kijk op de samenleving.

Veel later waren er ook sterke maatschappelijke impulsen van een andere bijzondere Hogelander, Geert Reinders. Geboren in Bedum in 1737, lange tijd woonachtig op zijn boerderij in Garnwerderhoek bij Winsum en gestorven te Bellingeweer in 1815. Hij was een molenaarszoon en autodidact, later boer, en een van de grondleggers van de immunologie (vaccinatie tegen runderpest) en medeoprichter van de 'Sociëteit van Onderlinge Bijstand', de eerste coöperatieve verzekering in Nederland. Hij was een pionier voor een betere wereld met een gezond sociaal verstand en gevoel voor het belang van gemeenschapszin en solidariteit. Van 1798 tot 1801 was hij lid van de Eerste Kamer in Den Haag.

Ook vandaag staat de samenleving voor grote persoonlijke en maatschappelijke vraagstukken, een verdeelde wereld met grote tegenstellingen en verschillen. in het bijzonder in Noord-Groningen. Veel mensen, landelijke en regionale overheden en organisaties doen voorkomen dat in deze regio de aloude lokale gemeenschapskracht of noaberschap een natuurlijk gegeven is of dat slechts gevoed, bediend, gerevitaliseerd, beloond of benut hoeft te worden. Via betaalde 'dörpsverstaarkers', 'buurtverbinders' en andere door de overheid geoormerkte subsidies en impulsen. Maar zo werkt het niet; zonder autonome gemeenschapszin is er geen sprake van sociale kracht, zonder ons is er geen wij.

Hoe maken we weer als vanzelf weer verbinding met elkaar, willen en kunnen we weer samen in vereniging, zelfstandig en onder eigen regie iets voor elkaar krijgen? Waaraan overheden, publieke en private organisaties waarde kunnen toevoegen in een directe en solidaire verbinding met iedereen en op basis van daadwerkelijke behoeften vanuit de gemeenschap. Maatschappelijke en economische groei worden onlosmakelijk verbonden met elkaar. Kennis over autonome gemeenschapszin, burgerschap en solidariteit vormt het kompas voor deze nieuwe twee-eenheid.

Onafhankelijk van de grote financiële stromingen die nu en de komende decennia zijn toegezegd aan de Noord-Groningse samenleving is stichting Geert Reinders opgericht om in navolging van Geert Reinders het bewustzijn en de kennis over autonome gemeenschapszinontwikkeling te verspreiden en beschikbaar stellen aan iedereen in de regio Noord-Groningen.

Stichting Geert Reinders

Visie

De belangrijkste interventie voor het invullen van de noden en behoeften van mensen of het besteden van middelen (mens en kapitaal) is de gemeenschapszin en solidariteit.
Ze vormen het fundament voor onderling vertrouwen, luisteren naar wat we gemeen hebben, zelfstandig samen zaken voor elkaar krijgen en het leven verbeteren. Deze aspecten zijn cruciaal bij het aanpakken van actuele en toekomstige persoonlijke en maatschappelijke uitdagingen van de samenleving.

Missie

De Stichting Geert Reinders stelt zich ten doel het bewustzijn en de kennis over autonome gemeenschapszinontwikkeling te verspreiden en beschikbaar te stellen aan iedereen in de regio Noord-Groningen

De stichting doet dit door:

1. Een actieve bijdrage leveren aan het behoud en openbaar delen van het nalatenschap van Geert Reinders;
    - historisch archief en woonhuis
    - lokale gidsen en verenigingen die zich in naam verbinden met Geert Reinders
    - ..
2. Faciliteren van de Sociëteit Voor Onderlinge Bijstand.
   Een regionaal netwerk van personen voor iedereen die het stimuleren, ontwikkelen en verduurzamen van gemeenschapszin op persoonlijke basis wil dienen waarbij men de visie en gedachtegoed van Stichting Geert Reinders omarmt.

3. Het realiseren van een inspiratie- en informatiecentrum voor het borgen, doorgeven en verspreiden van kennis over gemeenschapszin en solidariteit. Vanuit dit centrum:
    - Worden lokale initiatiefnemers begeleid in de ontwikkeling van gemeenschapszin en het realiseren van het initiatief
    - Kunnen leden van de sociëteit meelopen in de begeleiding van deze initiatiefnemers zodat deze daarna zelfstandig andere lokale initiatieven kunnen begeleiden.
    - Wordt deze kennis en begeleiding zonder enig ander belang dan de gemeenschapszin ontwikkeling aangeboden volgens de uitgangspunten van de sociëteit, onbaatzuchtig een ander helpen, geen economisch model en geen betaalde diensten

Kernwaarden

Stichting Geert Reinders handelt volgens de fundamentele overtuiging en principes die gemeenschapszin en solidariteit omvatten intrinsieke motivatie, authenticiteit en solidariteit

Haar kernwaarden zijn **Authenticiteit, solidariteit en intrinsieke motivatie**

- **Samen:** vanuit solidariteit, gedeelde behoefte,-belang -noodzaak, samen iets voor elkaar krijgen
- **Doen**: men gaat samen iets doen als er intrinsieke motivatie is om iets te gaan doen. De mate van intrinsieke motivatie van betrokkenen is daarbij mede bepalend als het structurele karakter ervan nodig is
- **Delen**: drempelloos, openbaar, relevant en veilig, zonder iemand uit te sluiten of de gemeenschap voor een ander motief van derden aan te laten wenden.
  Waarbij je weet dat je zelf gezien wordt in de groep en waarbij de authenticiteit van jezelf en de groep geborgd is. Op een wijze waardoor iedereen er weet van kan hebben, een keer kan meedoen, aansluiten en zelf actief bijdragen.

Uitgangspunten voor gemeenschapsorganisatie

Zelfredzaamheid, vervangbaarheid en vertrouwen

Begroting

September 2025 tot en met augustus 2028, jaarlijks

1. Sociëteit voor Onderlinge Bijstand, netwerk, bijeenkomsten en organisatie
4x per jaar, kosten per bijeenkomst

○ organisatie SGR	1.500 euro	
○ locatie en catering	1.000 euro	
○ optreden/spreker	2.500 euro	
	7.500 euro	20.000 euro

2. Initiatiefnemers begeleiden in de ontwikkeling van gemeenschapszin
en realiseren van het initiatief. De kosten per initiatief (4):

○ acht dagdelen begeleiding à 400 euro	3.200 euro	
○ het platformgebruik per jaar:	150 euro	
○ helpdesk, dagelijks onder werktijd per jaar	600 euro	
	3.950 euro	15.800 euro

3. Leerweg gemeenschapszin:

○ Opleiding op basis van leren door doen; vrijwilligers of semi-professionals lopen mee in de ontwikkeling van een initiatief en krijgen daarnaast verspreid over het jaar training om daarna zelfstandig andere lokale initiatieven te helpen; 8-10 deelnemers, 3 dagdelen	8.000 euro	
○ Leermiddelen SGR	1.000 euro	
○ Ondersteunend materiaal SGR	1.000 euro	
○ Gerelateerde incidentele kosten	1.000 euro	11.000 euro

4. Algemene kosten Stichting Geert Reinders 3.200 euro

Totaal 50.000 euro ex-BTW

Dekking

○ Driejarige bijdrage van Stichting Doen, jaarlijks	27.500 euro
○ Bijdrage fondswerving:	
○ Vfonds	15.000 euro
○ Inwonersbudget	10.000 euro

Totaal 50.000 euro ex-BTW

Bijlage 1 Visie op gemeenschapszin

Waarom is gemeenschapszin belangrijk?

- Voor het stimuleren, herstellen of verduurzamen van onderling contact en vertrouwen in de medemens en samenleving etc.
- Omdat steeds minder mensen vertrouwen lijken te hebben in de politiek, overheden, publieke en private organisaties en fondsen, wetenschap en andere. Ze geloven niet dat deze hun persoonlijke problemen of kleine en grote existentiële maatschappelijke problemen nog kunnen oplossen.
- Opdat mensen zich als vanzelfsprekend vrijwillig inzetten voor een vereniging, maatschappelijke organisaties en diensten of voor de invulling van taken ten behoeve van de sociale- of businesscase van deze organisaties.
- Om vanuit een welgemeend eigen belang om zelfstandig samen zaken voor elkaar te krijgen.
- De vraag is dan wat hiervoor nodig is, welke hulp kunnen ze daarbij gebruiken, wat zijn de randvoorwaarden en hoe iedereen de uitgangspunten kan leren kennen en eigen maken? En hoe kunnen overheden, publieke en private organisaties hier waarde aan toevoegen?

Wat is gemeenschapszin of saamhorigheid?

- Mensen kunnen heel goed alleen zijn, maar goed onderling contact en saamhorigheid kan mensen behoeden voor eenzaamheid en de ongewisse gevolgen daarvan.
- De invulling van het eigen gevoel van saamhorigheid bepaalt op rudimentair niveau de overleving en kwaliteit van leven.
- Vanuit dit gevoel geven mensen makkelijker en duidelijker aan wat hun drijft of wat hen bezielt om in gemeenschap iets (blijvends) voor elkaar te krijgen.
- Deze intrinsieke motivaties zijn altijd gebaseerd op: plezier, steun, hoop, grip op het leven houden, gezondheid, ontwikkeling, kwaliteit van leven en combinaties hiervan.

Waarom zijn gemeenschappen belangrijk?

- Wanneer vanuit de kracht van gemeenschapszin de eigen regie en onafhankelijkheid geborgd zijn, zijn gemeenschappen in staat om grensoverschrijdende problemen aan te pakken. Waar systeempartijen door de definitie van hun taken en opgaven en verantwoordingsprocessen, minder flexibel zijn in het genereren van adequate oplossingen voor domeingrens-overschrijdende oplossingen.
- Omdat er veel domein overschrijdende uitdagingen zijn in de Nederlandse maatschappij: te kort aan huizen, wonen, armoede, vergrijzing, zorginfarct, polarisatie, klimaat, energie, biodiversiteit, etc.

Wat is het verschil tussen gemeenschapszin en een gemeenschap?

- Gemeenschapszin is een randvoorwaarde voor het ontstaan van een gemeenschap en gemeenschapsbeleving.
- Net als vertrouwen is gemeenschapszin niet maakbaar, kan het niet gekocht worden.
- Als een gemeenschap ‘koud’ georganiseerd wordt, is er vooral focus op doelen, functionele relaties en rollen om die doelen te bereiken en worden mensen gevonden die de competenties hebben om in samenwerking de doelen te realiseren. Als ze warm georganiseerd wordt, wordt gestart bij de mensen zelf en hun ambities, en worden vandaaruit verbindingen gelegd en keuzes gemaakt welke doelen te bereiken.

Bijlage 2 Sociëteit voor Onderlinge Bijstand

- Lid worden van de sociëteit is voorbehouden aan uitsluitend natuurlijke personen.
- Iedereen met interesse in- en ervaring op het gebied van gemeenschapsvorming, verenigingsleven, bestuur, organisatie en in de praktische operatie, kan zich inzetten voor dit netwerk.
- Nieuwe leden kunnen zichzelf aanmelden of worden aangedragen door de zittende leden van de sociëteit
- Lidmaatschap duurt zo lang de natuurlijke persoon dit wenst
- De sociëteit organiseert activiteiten, themabijeenkomsten en informele netwerksamenkomsten die op zichzelf bijdragen aan meer onderling contact en gemeenschapszin
- De bijeenkomsten worden georganiseerd op locaties met toegevoegde waarde, die relevant zijn voor de gemeenschap en connectie hebben met gemeenschappen
- Jaarlijks worden vier themabijeenkomsten georganiseerd waarvoor de leden van de sociëteit worden uitgenodigd
- Jaarlijks worden twee zogenaamde inloopcafe's georganiseerd waar iedereen welkom is en het bestuur de sociëteit kort bijpraat over ontwikkelingen en wetenswaardigheden en waar ruimte is voor onderling contact en netwerken
- Periodiek wordt een nieuwsbrief opgesteld met wetenswaardigheden voor de leden en met de agenda van bijeenkomsten voor de komende tijd.

Bijlage 3 Kennisontwikkeling van gemeenschapszin

Door vanaf 2001 meer dan 250 lokale maatschappelijke initiatieven te begeleiden in hun ontwikkeling heeft stichting Coloci unieke ervaringskennis over gemeenschapszin ontwikkeling opgebouwd. Over het vinden en centraal stellen van de gedeelde intrinsiek motivatie, het borgen van de randvoorwaarden en formuleren en eigen maken van de uitgangspunten en bovenal het belang van de waarborging van eigen regie en onafhankelijkheid van de gemeenschap.

Deze kennis en ervaring stelt Coloci beschikbaar aan Stichting Geert Reinders voor het zelfstandig en verspreiden en belangeloos beschikbaar stellen in de Noord Nederland.

Het resultaat van leren door te doen

De verschillen tussen buurt-, wijk- en dorpsgemeenschappen uiten zich in de behoefte, ambitie, daadkracht, locatie en mogelijkheden.

Daarbij zijn drie richtingen zichtbaar geworden

1. Initiatieven waar mensen vooral behoefte hebben aan een plezierige en wederkerige relatie en een sociaal vangnet dichtbij. Deze hebben geen baat bij financiële ondersteuning, maar bij kennis over het vinden en centraal stellen van de gedeelde intrinsieke motivatie, de borging van eigen regie, onafhankelijkheid en zelforganisatie.

2. Initiatieven waar mensen vanuit een welgemeend eigen belang samen zaken voor elkaar willen krijgen en daarvoor ook een entiteit opzetten zodat ze regels kunnen naleven en aanspraak kunnen doen op praktische en financiële ondersteuning.
   In de praktijk zien we dat:
   - Deze initiatieven zelfstandig invulling willen geven aan maatschappelijke vraagstukken zoals zorg, welzijn, gezondheid, bewegen, energie, voedsel, mobiliteit, klimaat
   - Mede door de entiteitsvorming en financiële of juridische afhankelijkheid of belangen de gemeenschapszin en wederkerigheid niet centraal blijven staan en afnemen.

   Daarbij zien we ook dat:
   - Goede voorbeelden hiervan als een nieuwe 'burgerkracht' geduid worden met als gevolg een snelgroeiend netwerk van professionele diensten die zich richten op deze nieuwe 'markt'. Organisaties die vaak een bestaande business relatie zijn van overheden en private organisaties
   - Deze voorbeelden niet als een concept 'uitgerold' kunnen worden. Ook niet door deze dienstverleners, overheden en private organisaties als zijnde nieuwe uitvoeringsmodellen en-organisaties. De invulling, het onderwerp en de vorm worden dan niet meer bepaald door de wens en behoefte van de mensen zelf, de locatie en omstandigheden. Voor de burgers blijft vooral gelden dat dezelfde lokale instanties ze via deze weg willen verleiden om opnieuw mee te doen.

3. Initiatieven in buurten waar mensen wonen met minder mogelijkheden, veel en verschillende maatschappelijke problemen en een grote afhankelijkheid van de gemeente, instellingen en organisaties:
   - Geïnspireerd door voorbeelden uit andere buurten, komen bewoners in aanraking met de kennis van Coloci en Stichting Geert Reinders. Door de zelfstandige en

onafhankelijke rol als ‘buitenstaander’ zien we kans om de gemeenschapszin en de gedeelde intrinsieke motivatie centraal te zetten en houden
- Op deze manier wordt het voor de betrokken professionals makkelijker om vanuit dit perspectief waarde toe te voegen aan deze gemeenschapszin en daarmee samen met de bewoners te werken aan de invulling van een meer autonome sociale basis

Perspectief op groei en meer impact

Op basis van de overweldigende resultaten en de impact hiervan is de behoefte ontstaan voor het op een andere manier en daardoor grotere schaal kunnen doorgeven en beschikbaar stellen van deze ervaringen en de leerweg en -middelen.

Naast initiatiefnemers ontmoeten we aanjagers en begeleiders van maatschappelijke initiatieven, die de waarden, uitgangspunten en impact van de aanpak en methode omarmen en ook eigen zouden willen maken en verspreiden in hun regio. Samen met deze mensen kunnen regionale kennis- en inspiratienetwerken ontstaan.

Bijlage 4 Leerweg Gemeenschapszin

Waarom een leerweg?

- Een gemeenschap drijft op authentieke relaties
- Authentieke relaties ontwikkelen is niet iets wat met een methode te leren valt
- Een praktische ervaringsbeleving op leren door te doen biedt voortschrijdend inzicht
- Daarom een leerweg die een visie biedt, een aanpak geeft, maar vooral de ervaring deelt en de deelnemers spiegelt.

Wat leer je tijdens de leerweg 'Gemeenschapsvorming'?

Leerdoelen:

- Visie op gevoel van saamhorigheid en gemeenschapsvorming
- Een benadering/aanpak voor gemeenschapsvorming. Leren:
  - Gedeelde intrinsieke motivatie vinden
  - Persoonlijk contact en menselijke maathouden
  - Geen onnodige kosten maken of financieel afhankelijk worden
  - Een blijvende en duurzame groei van saamhorigheid en verbinding
- Randvoorwaarden waarborgen
- Samen uitgangspunten formuleren en leren eigen maken
- Eigen regie en onafhankelijk van individu of organisatie worden

Na het volgen van de leerweg staat deelname aan de intervisiegroep/ community of practice open. Hierin worden deelnemers uitgenodigd om 3 x per jaar puzzels en parels te delen en specifieke thema's uitdiepen, zoals bijeenkomsten begeleiden, woonpuzzels, omgang met dwarsliggers, of typische thema's als bijvoorbeeld regels bij evenementen, funding of vergroening van de wijk.

Tijdsbeslag leerweg voor deelnemers

- 1 introductie dag en workshop
  - Bijv: .. oktober
- Aansluitend 3x per jaar 1 dagdeel mogelijkheid tot intervisie

Opbouw leerweg

- 1e dag:
  - kennismaken
  - visie op gemeenschappen,
    - woorden doen er toe, wat is saamhorigheid wel en niet
  - fases in ontwikkeling gemeenschap: start, realisering, groei
    - start gesprek en vragenlijst, intrinsieke motivatie
    - plan voor activiteiten en verbinding
    - uitgangspunten opstellen
    - communicatiebegeleiding
    - zelfvoorzienend blijven
  - platform voor onafhankelijke communicatie
    - wat laat je wel aan gemeenschappen en wat doet de begeleider
    - belang van belangeloze ondersteuning communicatieplatform
    - financiering platform
  - deelnemers brengen saamhorigheid mee uit hun eigen omgeving, die opstart of versterking nodig heeft

- 3 x reflectie-middag:
    - intervisie
    - uitdiepen van een thema aangedragen door deelnemers
    - reflectie op visies deelnemers op gemeenschapszin
    - evaluatie van de leerweg
    - opstart van de doorgaande intervisiegroep voor deelnemers aan de leerweg

Wat is de leerweg niet?

- Overdracht van een uit te rollen methode
- Cursus of kennisoverdracht

Deelnemers

- Mensen die behoefte aan meer gemeenschapszin en -kracht in hun woonomgeving, wijk of buurt ervaren en zich daarvoor willen inzetten.
- Mensen die het verschil willen maken in het creëren van een fijne leefomgeving.
- Mensen die in gemeenschappen actief zijn en uitbreiding zoeken van hun gereedschap om mensen te verbinden: energie-coöperatie-, verenigings- en dorpsraad-leden en bestuurders
- Mensen die met netwerken werken en zich willen bekwamen in het ontwikkelen van gemeenschapszin binnen het netwerk
- Zorgmedewerkers belast met begeleiding van informele zorg en zorgzame buurten die de kwaliteit van leven in de wijk willen versterken
- Professionals in maatschappelijke sector, zoals ambtenaren, welzijns- en opbouwwerkers, die zien dat er maatschappelijke behoefte is aan verbinding, en daar aanknopingspunten voor zoeken

	Leerweg voor maatschappelijke initiatiefnemers	Leerweg voor gemeenschapszin begeleiders	Leerweg voor professionele organisaties en transitiebegeleiders
start fase	○ kennis maken ○ interventie / vragenlijst en dialoog ○ begeleiden plan voor activiteiten en verbinding maken ○ uitgangspunten van gemeenschap helpen opstellen	○ onderzoeken of initiatief kansrijk is ○ gedeelde intrinsieke motivatie van de boogde gemeenschap vinden ○ welke activiteit verbindt mensen, wil men aan meedoen of zelf actief mee worden ○ het eigen maken van deze uitgangspunten door de gemeenschap zelf	○ ondervinden hoe autonome gemeenschapszin werkt ○ leren wat de intrinsieke motivatie van autonome gemeenschappen betekent voor de eigen propositie en relatie ○ leren uitgangspunten waarderen en vertalen naar eigen rol, beleid, transitie en uitvoering
realisering	○ beschikbaar stellen speciale online applicatie voor gemeenschapsinformatie en -participatie ○ communicatie begeleiding	○ toepassen van de randvoorwaarden voor gemeenschapsvorming: openbaar, drempelloos, relevant en veilig ○ leren verslag doen van activiteiten op een wijze waardoor deze bijdraagt aan de gemeenschapsbeleving	○ leren de randvoorwaarden van de gemeenschap respecteren en helpen waarborgen ○ leren bijdragen aan de eigen regie en autonomie van de gemeenschap ○ leren hoe je gemeenschapszin ook in de eigen organisatie kunt toepassen ○ leren hoe je dit nieuwe sociaal perspectief en deze functionaliteit kunt implementeren in de toekomstige digitale ecosysteem van de organisatie
groei	○ gemeenschap leren zelfvoorzienend blijven	○ blijvende activiteiten en diversiteit ○ voorkomen van financiële afhankelijkheid	○ leren hoe je waarde kunt toevoegen aan de gemeenschapskracht ○ leren hoe je deelgenoot wordt van de autonome gemeenschap